

„Néhány percnyi tevékenység a sötétben:
Neked játék, nekünk valóság.
Te azután kinyithatod a szemed, de mi maradunk.
Vidd el a bőröndnyi élményt,
és még jobban örülj a fénynek!”
(Részlet a Bőröndbe zárt sötétség ismertetőjéből)

Az elmúlt év novemberében rendhagyó programot szervezett könyvtárunk a Vakok és Gyengénlátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesületével és jászberényi szervezetével.

A városi fogyatékos nap keretében rendezett *Bőröndbe zárt sötétség* című rendezvényünk három napig tartott. Ezzel a programmal hozzájárultunk a könyvtár szociális és esélyteremtő funkciójának erősítéséhez.

Minden réteg felé nyitni kell, információt kell biztosítani mindenkinek. Szemléletválttatás szükségeltetik a könyvtáros társadalomban is! Egyfajta társadalmi integrációnak kell létrejönnie a könyvtárakban. Mindenféle embernek helye van a kulturális intézményekben politikai hovatartozástól, bőrszíntől, egészségi állapottól stb. függetlenül. Az utóbbi években jobban odafigyelünk országos szinten a fogyatékkal élőkre. Az ő kiemelt ellátásukat segítik a TIOP-, TÁMOP-pályázatok is.

Előzetesen minden iskolába ellátogattunk, beszélünk az igazgatókkal, pedagógusokkal.

Célunk volt, hogy a látogatók megismerkedjenek a vakok mindennapi életével, legyenek elfogadóbbak a fogyatékos emberekkel. Tanulják tőlük, hogy akaraterővel, hittel a nehézségek megkönnyíthetők, teljes értékű emberekként élhetnek ők is, ha megfelelő segítséget kapnak.

A vakok és gyengénlátók megyei egyesülete és a jászberényi klub között évek óta szoros a kapcsolat. Most elhoztak városunkba egy bőröndnyi eszközt, és lelkes, segítőkészeket, hogy bemutassák a vakok mindennapi életét. *Baranyiné Miks Mária, Germann Sándorné és Víg Éva* a megyében már

sok helyen járt ezzel a programmal, melyet mindenhol nagy érdeklődés kísért. Kíváncsian vártuk, hogy milyen lesz a mi könyvtárunkban.

Előzetes bejelentkezést kértünk. Már az első nap végén alig maradt hely újabb látogatóknak. A vállalkozó kedvű gyermekek, pedagógusok, könyvtárosok, felnőttek kipróbálhatták, milyen vakon párnát húzni, fel lehet-e ismerni más érzékszerveinkkel az egyes ruhadarabokat, fűszereket, gyümölcsöket. Mennyire más látásunk híján megszabadítani egy almát a héjától! Külön kihívást jelentett a cipőfűzés, vagy az olyan logikai játék kirakása vakon, melyet egy teljesen egészséges hároméves játszva megoldana. Feladatról feladatra haladva a szó legszorosabb értelmében vak vezetett világtalant a sötétben, meglepően nagy sikerrel.

Könyvtáros kollégáimmal izgalommal és félelemmel indultunk neki a negyven perces sötét szobás utazásnak. A kezdeti nehézségek után már megnyugodva végeztük a tevé-

kenységeket. Még nevettünk is botladozásainkon. Kezünket fogva, különös megértéssel és türelemmel vezettek bennünket a szolnokiak, hogy ne féljünk.

Az utazás végén olyan csodálatos volt látni a Fényt!

A rendezvényt még más tevékenységek tették teljessé. Érkezéskor a vendégek „világos előszobában” megismerkedhettek egy vak házigazdával, az őt segítő kutyával és egyéb, a látássérültek életvitelét megkönnyítő eszközökkel. A sötét szoba mellett a gyermekkönyvtár olvasótermében várta a csoportokat *Szabó Gyuri* vakvezető kutyájával, Maszattal. Az ő életének részese ez az okos állat, aki segíti a mindennapok világában való eligazodást. A gyönyörű, barátságos labradort Jászberényben képezte ki *Dánffy Brigitta* és párja, *Szabó Gábor* mentőkutyás.

Gyuri tíz éve veszítette el a látását, de mióta Maszat segíti őt, kitágult előtte a világ. A kutyával sok helyre el tud menni, nincs szüksége kísérrőre. Együtt mennek a kisfiáért is az óvodába. Különös látvány az utcán Gyuri és szinte fehér kutyája.

Még a nagy kamasz fiúk is „szájtátva” hallgatták ezt a csodálatos fiatalembert, aki teljes természetességgel beszélt a vakságról. Vidámsága, humora, a lelkéből áradó szeretet mindenki számára példa lehetne. A gyermekek életkorának megfelelően mutatta be a gyermekkönyvtár hosszú kölcsönzőjében, hogy milyen utasításokat fogad el a kutya. Szinte vele együtt létezik, lélegzik: ha nyugodt, a kutya is nyugodt. Ha kicsit zaklatott, Maszat is elbizonytalanodik a vezetésben.

Sok-sok szeretetet, dicséretet, s persze jutalmat is kell kapnia, hogy megfelelően tudja szolgálni az embert, akinek az életére vigyáz.

Nagyon megható volt, amikor egy vakon született fiú próbált vezetést kérni a kutyától.

Az érdeklődők megnézhatték, kipróbálhatták a Braille-írást használó pontírógépet és a beszélő programmal ellátott számítógépet. Apraja-nagyja nagy élvezettel figyelte, próbálgatta.

Horváth József jászberényi klubtagunk végtelen türelemmel, segítőkészséggel mu-

tatta be ezeket a segítőeszközöket. Olyan pozitív kisugárzással tette ezt, mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne a vakság.

A gyermekek számára játék volt? Vagy sokkal több annál? Sokat foglalkoztatott ez a kérdés. Mindenesetre a következő napokon is visszajöttek. Józsi bácsi hol van? Gyuri bácsi már nincs itt? Megkaphatnám a telefonszámukat? Ilyen jövőre is lesz a könyvtárban? – kérdezték.

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy, a gyerekeknél minden sokkal természetesebben zajlik, mint a felnőtteknél. Ők sokkal könnyebben elfogadják, hogy minden ember MÁS. Ha az utcán nem megbámulják a vak vagy gyengén látó embereket, hanem segítségüket ajánlják fel, talán még szüleik figyelmét is felhívják erre, akkor eredményes munkát végeztünk.

A látássérült emberek által vezetett foglalkozásokon mintegy 190 fő vett részt három nap alatt: tanulócsoporthok, munkahelyi közösségek, családok, egyéni érdeklődők. Egy-egy csoport nagyjából negyven percet töltött sötétségben. Meg kell hagyni, felkavaró élmény volt. Annak, aki türelemmel kivárta, hogy sorra kerüljön és volt mersze vakon az ismeretlenbe lépni, talán valamelyest csökkent a félelme látása elvesztésétől. Mert nemcsak látta és hallotta, hanem meg is tapasztalta, hogy ha kicsit több türelemmel és fantáziával, ha kicsit lassabban is, de az élet élhető és megélhető anélkül is, hogy látnánk a bennünket körülvevő világot.

Különös, számomra megrázó élmény volt ez a rendezvény. A látássérültek adták nekünk az erőt és a hitet, semmi panaszkodás nem volt életükkel kapcsolatban. Három napig cselekvő részese voltam, éreztem, hogy csak úgy árad a szeretet a gyermekkönyvtárban. Jó volt belépni! Mintha a világ legszebb, legtermészetesebb dolga volna az elfogadás. Ahogyan annak mindig is lennie kellene!

Csak így, a sötét szobai utazást megtapasztalva, a segédeszközöket kipróbálva vált igazán érthetővé Baranyiné Miks Máriaának, a megyei egyesület elnökének egyik bölcs gondolata, amely talán a program mottója is lehetett volna: „Jobb szem nélkül élni, mint szív nélkül meghalni.” ■